

ELLY
GRIFFITHS

TAMMI

MAAN ALLA

"Kiehtova arvoitus."

PUBLISHERS WEEKLY

Ruth Galloway -mysteeri

ELLY GRIFFITHS

Ruth Galloway -mysterit

Risteyskohdat (2009, suom. 2017)

Januksen kivi (2010, suom. 2017)

Jyrkänteen reunalla (2011, suom. 2018)

Käärmeen kirous (2012, suom. 2018)

Korppikuningas (2013, suom. 2019)

Kadonneet ja kuolleet (2014, suom. 2019)

Aavekentät (2015, suom. 2020)

Siniviittainen nainen (2016, suom. 2020)

Maan alla (2017, suom. 2021)

ELLY GRIFFITHS

MAAN ALLA

Suomentanut
Anna Kangasmaa

TAMMI

HELSINKI

LUVUN 20 KATKELMA LEWIS CARROLLIN TEOKSESTA SUOMENNETTU
OSITTAIN ANNI SWANIN *Liisa seikkailut ihmemaassa* -KÄÄNNÖSTÄ MUKAILLEN.

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS *The Chalk Pit*

ILMESTYI ISOSSA-BRITANNIASSA 2017.

COPYRIGHT © 2017 BY ELLY GRIFFITHS

ALL RIGHTS RESERVED INCLUDING THE RIGHTS OF REPRODUCTION
IN WHOLE OR IN PART IN ANY FORM.

SUOMENKIELINEN LAITOS © ANNA KANGASMAA JA TAMMI 2021

TAMMI ON OSA WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖTÄ.

PAINETTU EU:SSA

ISBN 978-952-04-2521-0

Sarah K. Huberille

PROLOGI

3. kesäkuuta 2015, kello 3.20 aamuyöllä

Sollyn ei oikeastaan pitäisi olla kuskina. He kaikki kyllä tietävät sen. Mutta hän on luultavasti juonut vähiten, ja hän on muutenkin niin tynen rauhallinen, että onnistuu vaikuttamaan mukavalta ja luotettavalta naapurinpojalta monenmoisista kolttosistaan huolimatta. ”Naapurin kartanonpojalta”, kuten Dennis asian kerran muotoili.

Bussit eivät kulje, eikä kenelläkään ole varaa taksiin, joten Em antaa avaimet Sollylle, ja Solly lähtee ajamaan yksisuuntaisia teitä hitaasti ja varovaisesti. Dennisistä ja Emistä ei juuri ole apua, koska he hihkuvat risteyksissä ja huutelevat nokkeluuksia niille vähille jalankulkijoille, joita Norwichissa on liikkeellä vielä kolmen aikaan keski- viikkoaamuna. Yksi jalankulkijoista sattuu olemaan pyöräänsä taluttava poliisi. Hän mulkaisee autoa ja pui nyrkkiään.

”Vedä käteen!” Dennis huutaa.

”Turpa kiinni, Dennis”, Grace sanoo. ”Opiskelijoita vihaatan ihan tarpeeksi muutenkin.”

Grace istuu Sollyn vieressä ja kokee velvollisuudekseen jutella hänelle ja kannustaa häntä keskittymään tiehen. Emille matkareitin seuraaminen ainakin tuottaa vaikeuksia, koska kyseinen tie kaiken aikaa kohoilee pystyyn auton edessä ja vääntelee itseään solmuun. Taisi tulla otettua aika lailla. Ja ne tabut siihen päälle.

Solly näyttää kuitenkin pärjäävän ihan hyvin. Hän pysyy nopeusrajoituksessa ja katselee risteyksissä asianmukaisesti oikealle ja vasemmalle. Nyt he ovat matkalla ulos kaupungista A147-tietä pitkin. Dennis ja Em ovat nukahtaneet, mutta Grace yrittää sinnitellä hereillä Sollyn seurana. He kääntyvät Denning Roadille. Kaarros menee hiukan leveäksi, mutta ketään ei tule vastaan, joten vaaraa ei ole.

”Tämä on kiva tie”, Grace sanoo. ”Olisi ihana asua tuommoisessa isossa talossa.”

”Sitten sinun täytyy mennä naimisiin jonkun rikkaan miehen kanssa”, Solly sanoo hiukan sammaltaen.

”Tuo nyt oli vähän...” Gracelle ei tule sopivaa sanaa mieleen. ”Köökköä”, hän keksii lopulta. ”Voinhan minä rikastua ihan itsekseni... minun... Mitä! Varo!”

Mutta Sollykin on jo huomannut miehen, joka seisoo keskellä tietä käsivarret ojennettuina. Näyssä on jotain raamatullista: miehellä on pitkä tukka ja pitkä parta ja yllään jonkinlainen kaapu tai viitta. Grace huutaa, Solly lyö jarrut pohjaan. Auto liukuu tien vastakkaiseen reunaan, ja Dennis ja Em havahtuvat.

”Mitä hel...?”

”Joku mies oli keskellä tietä”, Grace sanoo.

Kun he nousevat autosta tutkimaan tilannetta, ketään ei näy. Edessä on vain pitkä tie korkeiden, pimeiden talojen välissä.

1

”Tänään käymme läpi TAKET-sääntöä: tila, aika, keskittyminen, ennakointi, tarkkaileminen.”

Puhuja on viisikymppinen nainen. Hänellä on lyhyet hiukset, ja silmälasien takaa tuijottaa innokas katse. Hän hymyilee kaikille huoneessa. Komisario Harry Nelson vastaa katseeseen takarivistä naama peruslukemilla. Hän keksii tilannetta paremmin luonnehtivia sanoja: tylsyys, aivottomuus, kyllästyminen.

”Saatatte parhaillaan miettiä”, nainen sanoo, ”että aamu menee hukkaan tällaisella ajonopeuden tiedostamiskursilla. Mutta olette täällä siksi, että se säästää ihmishenkiä.”

Nainen katsoo yleisöään juhlallisesti lasit kiiltäen. Nelsonin vieressä istuva mies, joka oli aiemmin esittäytynyt Steve-nimiseksi taksikuskiksi, näyttää vaipuneeen uneen. Nelson sanoi nimekseen vain Harry ja jätti ammatin mainitsematta.

Nainen kirjoittaa nimensä – Bev Flinders – tauluun hävyttömän suurin kirjaimin. Hän kertoo olevansa ajo-opettaja. ”En siis todellakaan poliisi!” Miellyttämishaluisimmat kurssilaiset puhkeavat nauruun.

”Niin, miksi meillä siis ylipäänsä on nopeusrajoitukset?”

Bev jatkaa jurnutustaan. Opetustilana toimii poliisiaseaman parkkipaikalle tuotu parakki. Siellä haisee pikakahville ja on liian kuuma. Nelsonia ei huvita nukkua, toisin kuin Steveä, joka jo kuorsaa kevyesti. Hän on aivan liian keskittynyt harmistelemaan. Hänen ei oikeastaan pitäisi olla täällä

ollenkaan, vaan ratkomassa rikoksia ja kenties vähän ajel-
massa ylinopeutta siinä sivussa. Yritäpä ottaa rosvoja kiinni
kөрöttelemällä viidenkymppin rajoituksen mukaan. Mutta
pomo on määrännyt hänet tälle kurssille; hänen seuranaan
on Steve, kaksi rekkakuskia ja naisjoukko, joka näyttää pitä-
vän tilaisuutta mukavana aamuretkenä. Luoja ei tyytynyt
antamaan hänen ristikseen pelkästään sotkuista rakkaus-
elämää ja stressaavaa työtä, vaan päätti sälyttää hänen nis-
koilleen jotain sitäkin pahempaa – naispomon.

Ruthilla ei ole aikaa moisille itsetutkiskelulle. Hän on
kyllä kaivautumassa syvälle, mutta ei suinkaan omaan
elämäänsä, vaan Norwichin maankamaran alle. Hän on
Guildhallin alla kellarissa. Guildhall on nykyisin virasto-
talona toimiva sakaramuurinen rakennus, joka seisoo kau-
pungin sydämessä kuin pikkuinen linna. Menneinä aikoina
se on ehtinyt olla niin tullikamari, oikeustalo kuin vanki-
lakin. Vaarallisimpia vankeja pidettiin juuri täällä, maan-
alaisissa selleissä. Holvikellariksi kutsuttu maanalainen
kerros aiotaan muuttaa näyttelytilaksi, jonne tulee ravin-
tolakin. Tässä osassa on suhteellisen miellyttävää – seinät
ovat kiveä, ja holvikaaria kannattelevat pylväät kauniita.
Mutta Ruth tietää, että olosuhteet ovat huononemaan päin.
Hänen on kuljettava vielä syvemmälle aiemmin suljettuna
pidettyyn tunneliin. Kenttäarkeologiimin Ted on irrotta-
nut sisäänkäynnin peittäneet lankut ja katsoo häntä odot-
tavasti. Ruth tietää, että forensisen arkeologian laitoksen
johtajana hänen kuuluu mennä tunneliin ensimmäisenä,
mutta hän ei ole koskaan ollut järin innostunut ahtaista,
suljetuista paikoista...

”Teidän jälkeenne”, Ted sanoo naama virneessä ja väläyt-
tää merirosvohenkisiä kultahampaitaan.

”Ehkä minun pitäisi tulla perässä, kun sinulla on taskulamppukin.”

Ted näyttää arvaavan, mitä Ruthin mielessä liikkuu. Hän on kuitenkin niin kiltti, ettei vain lykkää Ruthille lamppua, vaan kumartuu ja astuu tunneliin. Ruth seuraa perässä pysytellen tiiviisti Tedin heijastinliivintuntumassa. Tunneli viettää alaspäin, rapatut seinät vaihtuvat liitukiveen, tiililattia muuttuu kenkien alla narskuvaksi soraksi. Tiili- ja piikiviverhoiltu, huolellisesti rakennettu katto näkyy hyvin Tedin lampun valossa.

”Varmaan vanha liitukaivos”, hän sanoo. Ääni kaikuu hiljaa tunnelissa. ”Niitä riittää Norwichissa.”

Ruth koskettaa seinää kädellään. Seinä tuntuu epämiellyttävän kostealta, ikään kuin hikoilevalta.

”Linnasta kulkee tunneli Guildhalliin”, Ruth sanoo. Hänen ei tee mieli puhua enempää, koska hänestä tuntuu, että ilmaa pitää säästellä. Hän on ahdistavan tietoinen siitä, kuinka paljon maata ja kiveä yläpuolella on. Työmaakypäräkin tuntuu painavan päätä raskaasti.

”Muistan jonkun joskus sanoneen, että East Anglian yliopistosta pystyy kävelemään maan alla keskustaan saakka”, Ted sanoo. ”Jatketaanko vain matkaa?”

Ruth suhtautuu tietoon epäillen, koska East Anglian yliopistolle on keskustasta matkaa viitisen kilometriä. Mutta ajatuksessa näistä maanalaisista kulkureiteistä on jotain hermostuttavaa. Ikään kuin kaupungilla olisi kaksonen pimeydessä, toinen elämä pinnan alla.

”Olen kuullut, että Guildhallista menisi tunneli St John’siin”, Ruth sanoo vastaamatta Tedin kysymykseen.

”Katolilaiseen katedraaliin, vai?” Ted sanoo. ”Ehkä ruumis onkin seinään muurattu nunna tai jotain.”

Ted kuulostaa uskomattoman ilahtuneelta ajatuksesta.

Quentin Swan -niminen arkkitehti suunnittelee maanalaisen ravintolan rakentamista Guildhallin alle, ja Ruth ja Ted ovat täällä siksi, että arkkitehdille työskentelevä kartoittaja törmäsi tunnelissa karmaisevaan löytöön. Mark Copeland oli kartoittamassa mahdollisia terveys- ja turvallisuusriskejä ja poraamassa näytteitä maapohjasta. Ruth oli aamulla lukenut Copelandin raportin, jonka mukaan käsivaralta käytettävä laite poraa maasta pystysuuntaisen lieriön, ja näytteessä vaikutti olevan ihmisluuta. Copeland ilmoitti asiasta kunnalle, koska se omistaa rakennuksen. Kunta kutsui poliisin ja sen jälkeen Ruthin. Saapuessaan Ruth hiukan odotti näkevänsä Nelsonin, mutta paikalla olikin vain Irkku-Ted huomioliivissään ja kypärässään.

”Luut ovat hautautuneet. Ei niitä ole mihinkään muurattu”, Ruth sanoo. ”Meidän pitäisi olla melkein perillä. Copelandin mukaan paikka on suunnilleen puolessavälissä.”

”Jep.” Ted valaisee maata lampullaan. ”Ellen erehdy, niin tuolla ne pikku kaunokaiset odottavat.”

Tunnelin lattialla on siisti maakeko, epäilemättä poran nostama. Liitusoran seasta erottuu jotain, mikä kiiltee pimeydessä liituakin valkeampana. Ruth kumartuu katsomaan. Hän erottaa luut heti ihmisluiksi. Yksi näyttää sääriluun varrelta, toinen reisiluulta. Hän ottaa valokuvan ja ryhtyy luonnostelevaan kuvaa vihkoon. Hän on melkein unohtanut olevansa maan alla.

”Onko luuranko kokonainen?” Ted kysyy selän takaa.

”En usko”, Ruth sanoo. ”Elleivät loput sitten ole vielä kokonaan hautautuneina. Saatamme joutua tekemään ihan täydellisen kaivauksen.”

Ruth avaa reppunsa ja ottaa esille hansikkaat, kaivauslastan ja pienen pensselin. Ted polvistuu viereen. Hän on kokenut kenttäräkeologi ja tietää, miten kuuluu toimia. Ruth

nostaa ensimmäisen luun. Se on sääriluun varsi, mutta se on keskeltä rikkiäinen, suorastaan murskaantunut. Ruth valaisee sitä taskulampulla ja huomaa luuhun uurtuneita, heikkoja, samansuuntaisia viivoja. Hän tunnustelee luun päätä hansikoiduilla sormillaan. Se ei ole kaareva, vaan tylppä.

”Mitä siinä on?” Ted kysyy.

”En osaa sanoa”, Ruth vastaa. ”Ehkei mitään.” Hän ojentaa luun Tedille, joka kirjoittaa siihen numeron pienellä käsialalla ja työntää luun pussiin. Sitten Ruth kirjaa sen luurankokaavioon. Työ ei kestä kauaa. He löytävät neljä pitkää luuta: kaksi sääriluuta, osan reisiluusta ja olkaluun kappaleen. Kasassa on myös pienempiä luita, arvatenkin kylkiluun palasia. Kaikki luut kiiltävät lasimaisen himmeinä.

”Kuinka vanhoja ne sinusta ovat?” Ted kysyy. ”Lihaa ei ainakaan ole jäljellä yhtään.”

”Totta”, Ruth sanoo. ”Se voi tietysti tarkoittaa, että ne ovat vanhoja, mutta ne näyttävät kovin puhtailta. Tavallisesti vanhemmat luut ovat jonkin verran värjäytyneitä.”

”Nämä tunnelit ovat varmaan aika vanhoja”, Ted sanoo.

”Osa näistä liitukivitunneleista on keskiaikaisia”, Ruth sanoo. ”Mutta tämä ei kyllä näytä kaivostunnelilta. Ehkä se on kytköksissä johonkin kirkoista, niin kuin aiemmin arvelin. Olemme varmaan jo jonkin matkan päässä Guildhallista.”

”Ehkä löydettiin nunnakin.”

”Ehkä. Mutta sukupuolen määrittäminen on vaikeaa ilman lantioluuta ja kalloa. Paitsi jos saadaan DNA:ta. Tiedämme lisää, kun luut on radiohiiliajoitettu.”

”Ovatko ne sinusta kaikki samaa yksilöä?” Ted sanoo.

”Kyllä minun nähdäkseni”, Ruth sanoo. ”Sääriluut ainakin näyttävät saman pituisilta.”

”Aika pitkiä”, Ted sanoo. ”Voisi olla mies. Minnekähän pää on joutunut?”

”Ja loput luut.”

”Melkoinen mysteeri”, Ted sanoo. ”Mutta niistähän sinä pidät.”

Ruth ei sano mitään. Tottahan hän pitää älyllisistä pähkinöistä siinä missä muutkin arkeologit, mutta hän ei ole ihan varma, kuinka paljon mysteeriä hän kaipaa keskiaikaiseen tunneliin haudatuista luista. Oikeastaan olisi mukavampi saada selvä vastaus. Kiva, turvallinen, akateeminen vastaus, jonka voi kirjoittaa raporttiin ja arkistoida.

Ruth ryhtyy pakkaamaan luita laatikkoon, jossa lukee ”Oikeuslääketieteellinen”. Ted antaa valoa taskulampulla, ja kun Ruth on saanut työnsä valmiiksi, Ted ojentaa lampun hänelle juhlallisesti.

”Mene sinä edeltä. Minä voin kantaa laatikon.”

Paluumatkalla onkin mukavampi kulkea edellä. Selkää särkee jo, ja suuta kuivaa. Hän todella kaipaa takaisin maan päälle juomaan teetä Guildhallin kahvilaan. Hän ajattelee taas päänsä yläpuolella lepäviä kivi- ja maakerroksia. Melkein kuin niiden paino rusementisi häntä niin, ettei keuhkoilla ole tilaa laajeta...

”Oletko kunnossa?” Ted kysyy. ”Vaikutat hengästyneeltä.”

”Joo, olen ihan ookoo”, Ruth sanoo ja pinnistelee hengittääkseen normaalisti. Nyt hän näkee tunnelin suuaukon. Kellarin himmeät valot hohtavat pimeässä majakan lailla.

Astuessaan holvikäytävään hän kuitenkin huomaa, että osa valosta tulee rikosylikonstaapeli Judy Johnsonin pitelemästä taskulampusta.

”Judy! En osannut arvata, että sinä tulet tänne.”

”Pojilla on kiireitä”, Judy sanoo. ”Ja kun kuulin, että olet taas löytänyt ruumiin...”

”Tämä ei kyllä ole ruumis”, Ruth sanoo. ”Muutama luu vain. Enkä minä niitä löytänyt, vaan kartoittaja.”

”Eikö huvittanut tulla alas katsomaan?” Ted sanoo saapuessaan tunnelista laatikoineen.

”Ei kiitos”, Judy sanoo. ”Mutta ne siis olivat kuitenkin ihmisluita, vai?”

”Kyllä”, Ruth sanoo. ”Tosin niiden iästä ei voi sanoa juuta eikä jaata ennen kuin ne on radiohiiliajoitettu.”

”Vanhoilta ne kuitenkin näyttävät”, Ted sanoo. ”Veikkaan keskiaikaa. Pistetäänkö pieni veto pystyyn?”

”Jätetään väliin”, sanoo Judy, vedonvälittäjän tytär. ”Milloin tulokset tulevat?”

”Lähetän näytteet jo tänään”, Ruth sanoo. ”Siinä menee varmaan muutama viikko.”

”Eikä ole mitään tietoa siitä, miten luut ovat joutuneet tunneliin?”

”Ei”, Ruth sanoo. ”Ilmeisesti ne on haudattu sinne, ja kartoittaja tuli kaivaneeksi ne esiin poratessaan näytteitä.”

”Se voi olla seinään muurattu nunna”, Ted sanoo. ”Ei unohdeta häntä.”

”Minne menet täältä?” Ruth kysyy Judyilta heidän kiiwetessään portaita ylemmille tasoille. ”Onko sinulla aikaa käydä kahvilla? Täällä on hyvä kahvila.”

”Se olisi oikein kivaa”, Judy sanoo. ”Ehdin ihan hyvin. Clough ja Tanya ovat tehtävällä Denning Roadilla. Tiehen ilmestyi valtava reikä viime yönä.”

”Entä pomoäijä?” Ted kysyy.

”Ajonopeuden tiedostamiskurssilla”, Judy sanoo.

Ted ja Ruth räjähtävät nauruun, ja hetken päästä Judykin liittyy joukkoon. He nauravat vielä hersyvästi, kun Quentin Swan säntää sisään pääovesta hyvin huolestuneena gourmetruokailijoille kaavailemansa maanalaisen elämystehtaan kohtalosta.

2

Paluumatkalla asemalle Nelson on pahalla tuulella. Hän ei tunne tarvetta ajaa kolmosvaihteella nopeusrajoitusta noudattaakseen, eikä hän tarkkaile nopeuttaan tai kevennä kaasujalkaa, vaikka kansallisen ajonopeudentiedostamisohjelman kurssipaketin työkirjassa suositellaan näitä kaikkia toimenpiteitä. Sen sijaan hän pitää kunnia-asianaan ehättää rikkomaan mahdollisimman monta liikennesääntöä lyhyellä matkalla parakilta asemalle. Hän liiraa parkkipaikalle, pysäköi vinoon ja ryntää sisään ovet paukkuen.

Päivystävä ylikonstaapeli Tom Henty, vanha sotaratsu, kuulee pamauksen ja huutaa: ”Komisario Nelson?”

Nelson avaa aulan oven. ”Mitä asiaa?”

”Sinulle on vieras. Tai oikeastaan kaksikin.”

”Keitä he ovat?”

”Toinen on Partavesi-Eddie. Laitoin hänet kuulusteluykköseen, koska alkoi tulla valituksia. Toinen on nuori nainen nimeltään Grace Miller.”

Nelson vaikertaa. Partavesi-Eddie on saanut liikanimensä siitä, että hänelle tunnetusti kelpaa juomaksi mikä tahansa alkoholipitoinen. Hän on asunnoton ja nukkuu toisinaan poliisiaseman ovikatoksessa. Jos Nelson näkee Eddien, hän antaa tälle yleensä ruokarahaa, vaikka tietää, että ateria on varmasti kokonaan nestemäinen. Aiemmin hänellä oli myös tapana kehottaa Eddietä hakeutumaan asunnottomien tukipalveluihin, mutta tämä kieltäytyi aina omanarvontuntoisesti. Ylikonstaapeli Judy Johnson

on ollut Nelsoniakin sinnikkäämpi, ottanut itse yhteyttä palveluihin ja varannut jopa paikan asuntolasta. Mutta Eddie vastaa aina, että hän on vapaa mies eikä ole velkaa kenellekään. Nelson kunnioittaa hänen kantaansa, vaikka pelkkäkin joskus löytävänsä Eddien elottoman ruumiin kadulta.

Mitä siis Eddie, joka kerran sanoi, että hänen perhetaustallaan pysytään kaukana poliisista, tekee kuulusteluhuone ykkösessä?

”Hän sanoi, että hänellä on asiaa sinulle, ja vain sinulle”, Henty sanoo. ”Ylikonstaapeli Clough antoi hänen jäädä odottamaan.”

Kiitoksia vain, Cloughie. ”Onko Clough vielä Denning Roadilla?”

”On, sir.”

”Miksi se niin kauan kestää? Eihän siellä ole kuin reikä tiessä.”

”Tuo mieleen vuoden 1988”, Tom sanoo. ”Kun Earlham Roadiin tuli samanlainen reikä. Sinnehän putosi kokonainen bussikin.”

Nelson huokaa. Tom on suunnilleen kymmenes, joka on tänä aamuna kertonut hänelle Earlham Roadista. Onkin osittain tämän aiemman tapauksen syytä, että vakavien rikosten yksikkö haluttiin paikalle, mutta Nelson ei silti ymmärrä, mihin Clough on jäänyt. Luultavasti hän on mennyt kahvilaan syömään toisen aamiaisen. Tosin hän on liikkeellä Tanyan kanssa, joka syö hiilareita vain pakon edessä.

”Entä se toinen vieras?” Nelson sanoo. ”Joku Grace?”

”Hän on opiskelija. Vaikuttaa ihan mukavalta. Haluaa kuulemma keskustella kanssasi jostain oudosta tapahtumasta viime yönä. Hän ei tiedä, onko se tärkeää, mutta ajatteli, että asiasta kannattaa kuitenkin tulla kertomaan.”

Kuulostaa kiehtovalta. Nelson päättää suoriutua vähemmän houkuttelevasta vaihtoehdosta ensin ja suuntaa kuulusteluhuone ykköseen.

Ensiksi hän huomaa hajun. Hän ei ole koskaan aiemmin tavannut Eddietä sisätiloissa, ja likaisten vaatteiden ja alkoholin lemu käy päälle ikkunattomassa huoneessa. Ei ihme, että aulassa alettiin valittaa.

Nelson pitää naamansa niin ilmeettömänä ja ammattimaisena kuin pystyy. Hän uskoo kuitenkin, ettei Eddie varmaan mielellään haise näin pahalle.

”Terve, Eddie. Miten voin olla avuksi?”

”Terve, päällikkö.” Eddiellä on irlantilainen korostus, joka tuo Nelsonin mieleen nuoruuden seurakuntapastorit. Se antaa Eddielle merkillistä arvokkuutta, jota Gandalf-tyylinen tukka ja parta korostavat entisestään. Katsoessaan Eddien kasvoja kunnolla oikeastaan ensimmäistä kertaa Nelson hiukan järkyttyy huomattessaan, että he ovat varmaankin aika saman ikäisiä.

”Haluaisin ilmoittaa kadonneesta henkilöstä”, Eddie sanoo hyvin arvokkaasti ja muodollisesti, vaikka takintaskusta pilkistää kaljatölkki.

”Kerro lisää”, Nelson sanoo ihmetellen, miksei asiaa voinut aivan yhtä hyvin esittää Tom Hentylle.

”Hän on nainen”, Eddie sanoo. ”Hänen nimensä on Barbara Murray. En ole nähnyt häntä yli viikkoon ja alan olla huolissani.”

”Onko hän...” Nelson yrittää keksiä tahdikkaan tavan ilmaista seuraavan kysymyksensä.

”Hän nukkuu ulkosalla”, Eddie sanoo pelastaen Nelsonin enemmiltä pohdinnoilta. ”Hän on oikeastaan vielä nuori, korkeintaan neljäkymmentä, mutta hänellä on ollut rankka elämä, lapset otettu huostaan ja niin pois päin. Koetan

katsoa säännöllisesti, mitä hänelle kuuluu. Yleensä näen hänet keskiviikkoisin Vancouver Centressä, koska siellä on silloin soppakeittiö. Hän ei ollut siellä viime viikolla eikä eilenkään, enkä ole saanut kiinni ketään, joka olisi nähnyt hänet.”

”Olisiko hän voinut mennä asuntolaan? Tai onko hänellä jossain perhettä?”

”Sikäli kuin minä tiedän, he ovat kaikki Skotlannissa. En usko, että hän olisi mennyt heidän luokseen. Hän on aina sanonut, että heidän välillään on pahaa verta. Voi olla, että hän on mennyt asuntolaan, mutta siinä tapauksessa on kummallista, että kenelläkään ei ole hänestä tietoa. Olemme aika kiinteä yhteisö. Katsomme toistemme perään.”

Nelsonista on liikuttavaa, että Eddie puhuu asunnottomista yhteisönä. Mutta kaipa kaduilla elässä oppii arvostamaan ihmiskontaktia. Hän ei edes muista naapureidensa nimiä, vaikka Michelle tavan takaa kutsuu heitä drinkkeille.

”Kukaan ei siis ole sanonut mitään siihen viittaavaa, että Barbara saattaisi olla vaarassa?”

Eddie istuu hetken hiljaa. Hän sipaisee pitkää tukkaansa kädellään. Kynnenaluset ovat likaiset, mutta käsi pitkin pianistinsormineen on oikeastaan varsin kaunis.

”Joku kyllä sanoi jotain. Mutta en tiedä, onko se mitenkään oleellista.” Hän vaikenee taas hetkeksi. ”Kaverini Charlie, joka nukkuu tullikamarilla, sanoi kuulleen jonkun miehen puhuvan Barbaralle. Asia koski jotenkin Barbaran lapsia, ja Barbara oli kuulemma näyttänyt huolestuneelta.”

”Tunnistiko Charlie miestä?”

”Ei, mutta hän näytti kuulemma maailmanparantajalta. Hyväntekeväisyysyöntekijältä”, Eddie korjaa.

”Ehkä hän auttoi Barbaraa tapaamaan lapsiaan.”

”Ehkä. Mutta Barbara on kertonut, että kaksi on adoptoitu ja kaksi on lastenkodissa. En usko, että hän on pitänyt heihin yhteyttä.”

”Onko hänellä neljä lasta?”

”Joo. Vanhin on kyllä varmaan jo aikuinen. Barbara kertoi kerran, että hän tuli raskaaksi jo teini-ikäisenä.”

Ei mitenkään tavaton tarina, Nelson tuumii, mutta sitäkin surullisempi. Naiset kuitenkin yöpyvät kadulla harvemmin. Heillä on usein jonkinlaisia turvaverkkoja, tai sitten he pääsevät asuntolaan. Mutta Barbara ilmeisesti ei.

”Kuvaile, miltä hän näyttää”, Nelson sanoo, ”niin pyydän konstaapelia tarkistamaan asuntolat ja apujärjestöt. Kyselemme kaduilla myös. Mutta hän on aikuinen, jolla ei ole vakituista osoitetta. On todennäköisempää, että hän on vain vaihtanut maisemaa.”

”Kiitos, komisario Nelson”, Eddie sanoo. ”Tiesin, että olet kunnan mies. Sen vuoksi halusin kertoa tästä sinulle. Muut vain katsovat suoraan lävitseni tai heittävät punnan silloin tällöin. Se naispoliisi on kyllä ollut kiltti, mutta sinä olet aina kohdellut minua niin kuin ihmistä.”

Ylistyspuhe koskettaa Nelsonia, vaikka hän tietää, että se on suurimmaksi osaksi ansaitsematon. Hän ei juuri nosta sormeja vähäosaisten hyväksi, paria vakituista kohdetta lukuun ottamatta, ja toisinaan hän vain kiirehtii askeleitaan ohittaessaan kadulla nukkuvia asunnottomia. Mutta kyllä hänellä jonkinlainen sosiaalinen omatunto on. Se on yksi syy, miksi hänestä tuli poliisi.

Hän ottaa pyöydältä lehtiön. ”Kuvailepa sitten vähän tätä Barbaraa.”

Seuraava asiakas ei voisi olla erilaisempi. Grace Miller on sievä blondi, jolla on yllään farkut ja mintunvihreä t-paita. Nelsonille tulee mieleen tyttärien ystävät, nuo käsittämättömän laihat nuoret naiset runsaine, kiiltävine kutreineen. Minne kaikki ne ylipainoiset finninaamateinit oikein katosivat? Kun hän oli nuori, naapurikoulun tytöt eivät kyllä takuulla olleet lähellekään näin itsevarmoja ja viehättäviä. Mutta kaksikymmentäkolmevuotiaana hän toki oli jo naimissa koko porukan upeimman tytön, Michellen, kanssa.

”Pahoittelen, että jouduit odottamaan”, Nelson sanoo ja istuu Gracen viereen Sviitissä eli arkaluontoisemmille kuulusteluille varatussa huoneessa. Siellä onkin peräti mukavat tuolit ja huonekasvikin. Siellä on myös peili, jonka läpi näkee huoneeseen, mutta nyt peilin takana ei ole ketään.

”Ei haittaa”, Grace sanoo ja vääntelelee pahvimukia käsissään. ”Tiedän, että sinulla on varmaan kiire.”

Nelson odottaa. Hän tietää, että kilteillä, keskiluokkaisilla tytöillä (hänen silmissään pelkkä opiskeleminen tekee keskiluokkaiseksi) ei ole tapana ravata poliisiasemilla huvin vuoksi. Lopulta Grace sanoo: ”Eilen tapahtui jotain outoa. Tiedän, että tämä voi kuulostaa vähän hullulta...”

Nelson odottaa vielä vähän. Tuhottuaan pahvimukia vielä hiukan lisää Grace sanoo: ”Minä en halua, että kaverini joutuvat vaikeuksiin. Olimme illalla aika kännissä. Ja ystäväni ajoi.”

Nelson huokaa. ”No se ei ole rikos, että on ollut kännissä. Voimme sakottaa vain, jos saamme kuskin kiinni itse teosta. Toivon kuitenkin, ettei ystäväsi aio ottaa sitä tavaksi.”

”Ei toki”, Grace sanoo. ”Hän on tosi järkevä. Opiskelee oikeustiedettä.”

Nelsonin mielestä se ei ole mikään järkevyyden tae. Hän ei ole juristien suuri ystävä. Hän odottaa, että Grace jatkaa tarinaansa.

”Olimme olleet klubilla Norwichissa, ja oli myöhä, kello oli melkein kolme. Busseja ei enää kulkenut, eikä meillä ollut varaa taksiin, joten ystäväni Solly ajoi Emin autoa. Emin ei ollut tarkoitus juoda, mutta hän joi kuitenkin, koska hänen poikaystävänsä...” Grace vaikenee. ”Anteeksi, se ei kuulu tähän. Joka tapauksessa Solly siis ajoi, kun yhtäkkiä näimme miehen seisovan keskellä tietä. Se oli tosi pelottavaa. Hän vain tupsahti siihen tyhjästä. Solly ajoi sivuun ja väisti häntä. Sitten me pysähdyimme, ja kun katsoimme taakse, miestä ei näkynyt missään.”

”Häinkö oli vain kadonnut?”

”Niin. Kuin tuhka tuuleen. Ja, no siis, me olimme kaikki aika pilvessä... kännissä... ja ajattelimme, että olimme vain kuvitelleet hänet. Sitten vain jatkoimme matkaa. Mutta entä jos törmäsimme häneen? En saa mielestäni ajatusta, että hän makaa jossain tienposkessa.”

Nyt Grace näyttää todella ahdistuneelta ja rutistaa sormillaan pahvimukin viimeistä riekaletta. Nelson sanoo: ”Missä tämä oli?”

”Denning Roadilla.”

Denning Roadilla, eli siellä, missä mysteerimonttukin. Nelson katsoo Gracea. Miten tämä voi istua tuossa noin kirkassilmäisenä ja siloposkisena oltuaan viime yönä kännäämässä pikkutunneille? Nuoret tosiaan ovat aivan oma eläinlajinsa. Nykyään yksikin ylimääräinen tuoppi pubissa aiheuttaa Nelsonille seuraavaksi päiväksi armottoman kankkusen.

Hän kysyy Gracelta, onko tämä nähnyt aamun paikallisuutiset. ”En”, Grace vastaa. ”Nukuin myöhään ja tulin suoraan tänne. Enkä juuri kuuntele uutisia muutenkaan.”

”Denning Roadiin on ilmestynyt kaksimetrinen kuoppa.” Gracen silmät suurenevat. ”Arveletko, että mies on saatanut pudota sinne?”

”En osaa sanoa”, Nelson vastaa. ”Mutta pyydän konstaapeleitani tarkistamaan asian. Teit fiksusti, kun tulit puheileni. Osaatko kuvailla miestä?”

”Kuulostaa vähän hullulta”, Grace sanoo, ”mutta hän näytti vähän Jeesukselta. Pitkä tukka ja parta. Ja hänellä oli yllään jonkinlainen kaapu.”

Pitkästä parrasta ja tukasta tulee mieleen Partavesi-Eddie. Mutta kaapu tuo mieleen aivan muun henkilön: Cathbadin, ylikonstaapeli Judy Johnsonin kumppanin ja osa-aikaisen druidin. Cathbad on erikoistunut ilmestymään mitä omituisimpiin paikkoihin. Olisiko hän putkah-
tanut Denning Roadille viime yönä?

”Osaatko sanoa, minkä ikäinen hän suunnilleen oli?” Nelson kysyy.

Gracen sileä otsa menee ryppyyn. ”Hän olisi voinut olla ihan minkä ikäinen vain. Tukka oli kyllä aika tumma. Hän näytti vähän kulkurilta. Se onkin yksi syy, miksi tulin. Ajattelin, että jos hän on asunnoton, kukaan ei ehkä huomaa hänen katoamistaan.”

Koska Nelson on juuri tullut keskustelemasta Partavesi-Eddien kanssa, kommentti saa hänet katsomaan Gracea uteliaasti. Erikoisen ajattelevaisesti sanottu noin nuorelta. Kuinkahan vanha tämä on? Kahdeksantoista, yhdeksäntoista? Nelson kysyy, mitä hän opiskelee.

”Sosiologiaa”, Grace vastaa. Toista vuotta North Norfolk in yliopistossa, Ruthin työpaikassa. Nelson vakuuttaa Gracelle, että he ryhtyvät etsimään salaperäistä Jeesusmiestä. Hän antautuu myös hetkiseksi luennoimaan viinasta ja huumeista. (Sana ”pilvessä” ei mennyt häneltä ohi.)

Grace näyttää aivan yhtä nololta ja kiusaantuneelta kuin Nelsonin tyttäret näyttäisivät samanlaisessa tilanteessa.

”En minä käytä huumeita. En oikeastaan. Vain jotain tabuja silloin tällöin.”

Jesus. Näinkö hänen tyttärensäkin sanoisivat? ”Älä ota niitä tabuja”, Nelson sanoo. ”Niistä ei ikinä tiedä, mitä niissä on. Ja älkää menkö kannissa rattiin.”

”Minulla ei ole korttia”, Grace sanoo. ”Reputin ajokokeen ylinopeuden takia.”

”Tiedän tunteen”, Nelson sanoo. Grace on ymmälään. No olkoon. Saattaessaan Gracea ulos Nelson kysyy, miksi hän tuli King’s Lynnin poliisiasemalle eikä mennyt Norwichiin.

”Tämä on lähempänä yliopistoa”, Grace sanoo yksinkertaisesti. ”Ja halusin puhua sinun kanssasi.”

”Miksi juuri minun?”

”Tapasin kerran tyttäresi yksissä juhlissa”, Grace sanoo. ”Hän sanoi, että näytät kovikselta, mutta olet oikeastaan pehmo kuin kissanpentu.”

”Vai niinkö hän sanoi. Kumpi tyttäreni?”

”Rebecca.”

Niinpä tietenkin. Rebecca oli aina kapinallinen, mutta nyt hänellä on tutkinto ja kunniallinen työ Brightonissa. Nelson miettii, milloin tytöt ovat mahtaneet tavata. Rebecca käy nykyään kotona vain harvoin. Jouluna ja pääsiäisenä ja silloin, kun auto pitää katsastaa. Positiivista on kuitenkin se, että vanhin tytär Laura on juuri muuttanut takaisin kotiin jätettyään työnsä (ja poikaystävänsä) Ibizaalla. Hän on kirjoilla East Anglian yliopistossa suorittaakseen opettajaopintoja.

”Hyvää jatkoa. Onnea opintoihin.”

”Kiitos.” Grace heilauttaa kättään iloisesti ja lähtee

portaita alas vaalea tukka heilahdellen. Nelson jää katselemaan hänen menoaan.

”Nelson, tuijotteletko sinä nuoria tyttöjä? Pidähän varasi.”

Nelson kääntyy tervehtimään uutta pomoaan, ylitarkastaja Jo Archeria (faneilleen ”Super-Jo”). Hän huomaa harmikseen, että Jolla on naamallaan ”jutellaanpas vähän”-ilmeensä.

Ruth Galloway joutuu syvälle rituaalisurmien ja katoamistapausten sotkuun

Arkeologi Ruth Galloway löytää maanalaisesta tunnelista luita, jotka on vastikään haudattu – ja sitä ennen keitetty. Onko kyseessä kannibalismi? Entä kuka murhaa kylmäverisesti kodittomia ja kaappaa naisia? Ruth ja komisario Harry Nelson taistelevat aikaa vastaan etsiessään syyllistä. Ainoa johtolanka on salaperäinen mies, joka ilmestyy keskelle tietä ja katoaa sitten jättäen jälkeensä vain valtavan reiän asfalttiin.

Yhtäkkiä vaara tuntuu vaanivan lähempänä Ruthin kotia kuin koskaan. Ennen kuin on liian myöhäistä, Ruthin ja Nelsonin on selvitettävä, mitä perhe heille todella merkitsee.

”Oivallinen mysteeri, jonka loppu saa odottamaan kuumeisesti seuraavaa osaa.”

KIRKUS REVIEWS

”Modernin rikoskirjallisuuden parhaita henkilökaarteja.”

BOOKLIST

9 789520 425210

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-2521-0